

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Petra Průchy a soudců JUDr. Karla Šimky a JUDr. Tomáše Langáška v právní věci žalobců: **a) Zemědělské družstvo „Agroholding“ se sídlem v Bernarticích**, se sídlem Bernartice, okres Jeseník a **b) Ing. P. Š.**, oba zastoupeni JUDr. Igorem Krajčíkem, advokátem, se sídlem Horní Lipová 271, AK Lipová – lázně, proti žalovanému: **Státní pozemkový úřad, Odbor řízení pozemkových úprav**, se sídlem Husinecká 1024/11a, Praha 3, o přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 17. 10. 2013, č. j. SPU 416196/2013, v řízení o kasační stížnosti žalobců a) a b) proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 19. 12. 2013, č. j. 9 A 209/2013 - 13,

takto:

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 19. 12. 2013, č. j. 9 A 209/2013 - 13 **se zrušuje** a věc se **vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Včas podanou kasační stížností se žalobci (dále jen „stěžovatelé“) napadli usnesení Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“) ze dne 19. 12. 2013, č. j. 9 A 209/2013 - 17 (dále jen „napadené usnesení“), jímž městský soud rozhodl o postoupení žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 17. 10. 2013, č. j. SPU 416196/2013 (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž žalovaný zamítl odvolání žalobců proti rozhodnutí Státního pozemkového úřadu - Krajského pozemkového úřadu pro Olomoucký kraj, pobočky Jeseník ze dne 28. 6. 2013, č. j. SPU 210190/2013 ve věci komplexních pozemkových úprav v katastrálním území Tomíkovice.

Napadeným usnesením městský soud postoupil věc k projednání a rozhodnutí Krajskému soudu v Ostravě, a to z následujících důvodů: Podle § 7 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního ve znění účinném ke dni 1. 1. 2012 (dále jen „s. ř.

s.“), nestanoví-li tento nebo zvláštní zákon jinak, je k řízení věcně příslušný krajský soud. Podle § 7 odst. 2 s. ř. s. nestanoví-li tento nebo zvláštní zákon jinak, je k řízení místně příslušný soud, v jehož obvodu je sídlo správního orgánu, který ve věci vydal rozhodnutí v prvním stupni nebo jinak zasáhl do práv toho, kdo se u soudu domáhá ochrany. Má-li tento správní orgán sídlo mimo obvod své působnosti, platí, že má sídlo v obvodu své působnosti. Podle § 7 odst. 5 s. ř. s. není-li soud, u něhož byl návrh podán, k jeho vyřízení místně příslušný, postoupí jej k vyřízení soudu příslušnému. Nesouhlasí-li tento soud s postoupením věci, předloží spisy k rozhodnutí o příslušnosti Nejvyššímu správnímu soudu. Rozhodnutím Nejvyššího správního soudu o této otázce jsou soudy vázány. Z výše uvedených ustanovení s. ř. s. vyplývá, že s účinností od 1. 1. 2012 došlo ke změně v místní příslušnosti soudů rozhodujících věci správního soudnictví. Místně příslušným soudem pro řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu, je ten krajský soud, v jehož obvodu se nachází sídlo správního orgánu, který ve věci rozhodoval v prvním stupni.

Městský soud v napadeném usnesení dále uvedl, že v projednávaném případě vydal rozhodnutí v prvním stupni Krajský pozemkový úřad pro Olomoucký kraj, který dle § 2 odst. 4 zákona č. 503/2012 Sb., o Státním pozemkovém úřadu a o změně některých souvisejících zákonů (dále jen „zákon č. 503/2012 Sb.“) jako *orgán prvního stupně rozhoduje ve správním řízení* jakožto vnitřní organizační jednotka Státního pozemkového úřadu podle územní působnosti; o odvolání proti jeho rozhodnutí rozhoduje ústředí, pokud jiný právní předpis nestanoví jinak. Krajský pozemkový úřad pro Olomoucký kraj má sídlo v Olomouci, Blanická 1. S ohledem na skutečnost, že se Olomouc nachází v obvodu působnosti Krajského soudu v Ostravě, je místně příslušným soudem k projednání žaloby proti napadenému rozhodnutí Krajský soud v Ostravě. Z uvedeného důvodu byla věc v souladu s ust. § 7 odst. 5 s. ř. s. postoupena věcně a místně příslušnému Krajskému soudu v Ostravě. V poučení napadeného usnesení bylo uvedeno, že proti němu je přípustné podat kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu.

V podané kasační stížnosti stěžovatelé především namítali, že byli městským soudem nesprávně poučeni o právní formě podání faktických námitek k řešení otázky příslušnosti soudu prostřednictvím kasační stížnosti, přičemž odkázali na ustanovení § 102 a § 103 odst. 1 s. ř. s. Dále namítli, že o odvolání mělo rozhodovat Ministerstvo zemědělství ČR, neboť komplexní pozemkové úpravy byly v dotčeném katastrálním území Tomíkovice zahájeny dne 24. 8. 2007 z podnětu tehdy existujícího Pozemkového fondu ČR, který však v té době spravoval v tomto katastrálním území zemědělskou půdu o výměře pouze 5,4 %. Přesto Pozemkový úřad na návrh Pozemkového fondu řízení o pozemkových úpravách zahájil, a to v rozporu s ustanovením § 6 odst. 3 zákona č. 139/2002 Sb., o pozemkových úpravách, ve znění pozdějších předpisů. Agenda Pozemkového fondu ČR přešla od 1. 1. 2013 na Státní pozemkový úřad, resp. pobočku Krajského pozemkového úřadu v Jeseníku. Odvolací orgán se odvoláním stěžovatelů vůbec nezabýval a pouze „opsal“ odůvodnění prvostupňového rozhodnutí. Po provedení komplexních pozemkových úprav podle požadavků stěžovatelů nevyužil žalovaný potenciál, rozsah a kapacitu zákonné úpravy z. č. 139/2002 Sb., a tím významně poškodil žalobce na jejich právech. Stěžovatelé závěrem uvedli, že mezi nimi je vzájemný soulad stanovisek a že není vyloučeno nařízení ústního jednání ve věci samé s účastí příslušných odpovědných pracovníků žalovaného a Ministerstva zemědělství ČR. V souladu se zásadou

hospodárnosti je podle názoru stěžovatelů na místě, aby o věci rozhodl v prvním stupni městský soud.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že jeho Ústředí je toho názoru, že prvostupňové rozhodnutí ze dne 28. 6. 2013, č. j. SPU 210190/2013 je v souladu s právními předpisy a k porušení zákona nedošlo. Podle jeho názoru jsou jak podaná žaloba, tak i kasační stížnost pouze účelovým prodlužováním řízení, neboť podle § 11 odst. 8 zákona je schválený návrh závazným podkladem pro rozhodnutí pozemkového úřadu o výměně nebo přechodu vlastnických práv, určení výše úhrady a lhůty podle § 10 odst. 2 zákona, popřípadě o zřízení nebo zrušení věcného břemene k dotčeným pozemkům a pro zpracování obnoveného souboru geodetických informací. Prodlužováním řízení tak podle jeho názoru dochází i k prodlužování platnosti současných nájemních smluv, neboť podle § 11 odst. 8 zákona č. 139/2002 Sb. dosavadní nájemní vztahy, zatímní bezúplatné užívání a časově omezený nájem k předmětným pozemkům, kterých se rozhodnutí o výměně nebo přechodu vlastnických práv, určení výše úhrady a lhůty podle § 10 odst. 2 zákona, popř. o zřízení nebo zrušení věcného břemene k dotčeným pozemkům týká, zanikají k 1. říjnu běžného roku. K tomu žalovaný odkázal na seznam příjemců dotací ze Státního zemědělského intervenčního fondu vyvěšený na jeho internetových stránkách.

Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal formální náležitosti kasační stížnosti, přičemž zjistil, že je podána osobou oprávněnou a je proti označenému usnesení přípustná za podmínek ustanovení § 102 a § 104 s. ř. s. V této souvislosti Nejvyšší správní soud poukazuje na svou ustálenou judikaturu, podle níž kasační stížnost proti usnesení krajského soudu o postoupení věci není rozhodnutím soudu, jímž se pouze upravuje vedení řízení [§ 104 odst. 3 písm. b) s. ř. s.], a tak je proti němu kasační stížnost přípustná (viz k tomu usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2007, č. j. Nad 22/2007 - 101, publ. pod č. 2503/2012 Sb. NSS).

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení městského soudu i řízení, jež jeho vydání předcházelo, v souladu s § 109 odst. 3 a 4 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), neshledal přitom vady, k nimž by musel podle § 109 odst. 4 s. ř. s. přihlédnout z úřední povinnosti; vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti, dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Místní příslušnost krajských soudů ve správním soudnictví je upravena v § 7 s. ř. s. S účinností od 1. 1. 2012 podle ustanovení § 7 odst. 2 věty první s. ř. s. platí, že nestanoví-li tento nebo zvláštní zákon jinak, je k řízení místně příslušný soud, v jehož obvodu je sídlo správního orgánu, který ve věci vydal rozhodnutí v prvním stupni nebo jinak zasáhl do práv toho, kdo se u soudu domáhá ochrany. Zvláštní úprava místní příslušnosti je stanovena v ustanovení § 7 odst. 3 s. ř. s. ve věcech důchodového pojištění, úrazového pojištění a dávek podle zvláštních předpisů vyplácených spolu s důchody a ve věcech zaměstnanosti, ochrany zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele, dávek státní sociální podpory, dávek pro osoby se zdravotním postižením, průkazu osoby se zdravotním postižením, příspěvku na péči a dávek pomoci v hmotné nouzi je k řízení příslušný krajský soud, v jehož obvodu má navrhovatel bydliště nebo sídlo, popřípadě v jehož obvodu se zdržuje.

Podle ustanovení § 1 odst. 1 až 3 zákona č. 503/2012 Sb. s účinností od 1. 1. 2013 platí, že se „zřizuje Státní pozemkový úřad jako správní úřad s celostátní působností. Státní pozemkový úřad je organizační složkou státu a účetní jednotkou. Sídlem Státního pozemkového úřadu je Praha. Podle ustanovení § 2 téhož zákona platí, že „státní pozemkový úřad je tvořen ústředím Státního pozemkového úřadu (dále jen „ústředí“) a krajskými pozemkovými úřady, které vykonávají činnost v rámci vyšších územních samosprávných celků) (dále jen „krajský pozemkový úřad“).“ Podle § 2 odst. 4 a 5 platí, že „jako orgán prvního stupně rozhoduje ve správním řízení krajský pozemkový úřad jakožto vnitřní organizační jednotka Státního pozemkového úřadu podle územní působnosti; o odvolání proti jeho rozhodnutí rozhoduje ústředí, pokud jiný právní předpis nestanoví jinak). Státní pozemkový úřad zřizuje pro řízení o pozemkových úpravách podle zákona č. 139/2002 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech a o změně zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů, pobočky krajských pozemkových úřadů, jejichž územní působnost odpovídá území jednoho nebo více okresů. Tyto pobočky rozhodují v řízení o pozemkových úpravách jako orgány prvního stupně. O odvolání proti rozhodnutí pobočky rozhoduje ústředí.“

Důvodová zpráva k citovanému ustanovení § 2 zákona č. 503/2012 Sb. uvádí z historického pohledu, že soustava pozemkových úřadů jako správních úřadů byla dříve založena zákonem č. 139/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Řízena byla Ústředním pozemkovým úřadem, který byl jedním z odborů Ministerstva zemědělství. Později došlo k doplnění této soustavy organizačním řádem o územní odbory s krajskou působností, které však nevykonávaly agendu správního řízení. Jelikož v praxi se uvedená organizační struktura osvědčila, proto jsou tímto zákonem zřízeny pozemkové úřady pro příslušný kraj, které jsou řízeny ústředím Státního pozemkového úřadu. Tyto úřady budou rozhodovat ve správním řízení v prvním stupni a jejich územní působnost vychází z ústavního zákona č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků, ve znění pozdějších předpisů. Ústředí pak bude správním orgánem druhého stupně (viz k tomu sněmovní tisk č. 691/0, přístupný na www.psp.cz).

Z citované právní úpravy i důvodové zprávy vyplývá, že Státní pozemkový úřad představuje koncentrovaný správní úřad s celostátní působností, jehož sídlem je Praha. Krajské pozemkové úřady nepředstavují samostatné správní úřady, nýbrž pouze dekoncentrované organizační složky s územní působností vymezenou územím krajů jako vyšších územních samosprávných celků ve smyslu ústavního zákona č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků, ve znění pozdějších předpisů. Tím méně pak mohou mít charakter samostatných správních úřadů pobočky krajských pozemkových úřadů, které rozhodují v řízení o pozemkových úpravách jako orgány prvního stupně, jak tomu bylo i v předmětné věci. Instanční vztahy mezi jednotlivými složkami tohoto správního úřadu jsou pouze záležitostí funkční příslušnosti.

Nejvyšší správní soud k tomu poukazuje na svou předchozí judikaturu, především pak rozsudek ze dne 15. 2. 2012, č. j. 6 Ads 15/2011-143, v němž dospěl k právnímu názoru, že *pro určení místní příslušnosti správního soudu ve smyslu § 7 odst. 2 s. ř. s. je stěžejní sídlo správního orgánu; umístění jeho organizačních útvarů (poboček, odborů, pracovišť) není rozhodující (in concreto: místní příslušnost krajského soudu v případě žaloby podané proti České advokátní komoře se řídí jejím sídlem, nikoli umístěním pobočky)*. Obdobně lze poukázat i na

právní názor týkající se příslušnosti krajského soudu v řízeních ve věcech zaměstnanosti, v nichž je žalovaným Úřad práce České republiky, o němž zákon č. 73/2011 Sb., o Úřadu práce České republiky, ve znění pozdějších předpisů, rovněž stanovuje, že je správním úřadem s celostátní působností a jeho pobočky tedy představují územní dekoncentrované organizační složky tohoto správního orgánu. K právnímu stavu panujícimu po zřízení Úřadu práce České republiky až do 26. 11. 2012 Nejvyšší správní soud dovodil, že i Úřad práce České republiky „...rozhoduje jako celek a jeho vnitřní organizační jednotky nejsou v tomto ohledu samostatné“ (viz k tomu usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 5. 2012, č. j. Nad 5/2012 – 34, přístupné na www.nssoud.cz). Tento právní názor byl uplatňován pro posuzování místní příslušnosti ve věcech zaměstnanosti až do nabytí účinnosti novelizace soudního řádu správního zákonem č. 396/2012 Sb. s účinností od 26. 11. 2012, kterým byly věci zaměstnanosti a další věci spadající do kompetence Úřadu práce České republiky zařazeny do ustanovení § 7 odst. 3 s. ř. s. a kritériem místní příslušnosti se stalo obdobně jako v důchodových věcech místo bydliště žalobce.

Z uvedeného vyplývá, že městský soud se dopustil nesprávného posouzení otázky místní příslušnosti, neboť právě tento soud je ve smyslu § 7 odst. 2 s. ř. s. příslušný k projednání žaloby stěžovatelů proti napadenému rozhodnutí žalovaného a rozhodnutí věci, a to proto, že žalovaný správní orgán (bez ohledu na vnitřní uspořádání jeho územních organizačních složek) má sídlo v Praze. Napadené usnesení tedy trpí vadou ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., a proto je Nejvyšší správní soud zrušil a vrátil věc městskému soudu k dalšímu řízení, v němž je městský soud právním názorem vyjádřeným v tomto rozsudku vázán (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení o předmětné kasační stížnosti rozhodne městský soud v rámci rozhodnutí ve věci (§110 odst. 3 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. dubna 2014

JUDr. Petr Průcha
předseda senátu

